

Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

e-ISSN: 2147-6152

Yıl 10, Sayı 26, Nisan 2021

Makale Adı /Article Name

Spor Âlemi Dergisinin Kısa Ömürlü
Bir Kardeş Yayını: Keşşaf

A Short-Lived Sister Publication of
Sports Magazine: Keşşaf

Yazar/Author

Mustafa MUTLU

Öğr. Gör. Dr., Bartın Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi

Bölümü, mmutlu@bartin.edu.tr ORCID: 0000-0002-3357-4567

Yayın Bilgisi

Yayın Türü: Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi: 11.10.2020

Kabul Tarihi: 14.04.2021

Yayın Tarihi: 30.04.2021

Sayfa Aralığı: 533-554

Kaynak Gösterme

Mutlu, Mustafa (2021). "Spor Âlemi Dergisinin Kısa Ömürlü Bir Kardeş Yayını:
Keşşaf", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S 26, s. 533-554.

(Bu makale, yazar beyanına göre, TR DİZİN tarafından öngörülen "ETİK KURUL
ONAYI" gerektirmemektedir.)

ÖZ

Keşşaf, Türk spor basınında izcilik alanında çıkmış ilk dergilerden birisidir. Spor Âlemi dergisinin kurucuları tarafından 4 Nisan-24 Haziran 1923 tarihleri arasında ancak beş sayı yayımlanan bir dergi olan Keşşaf, uzun soluklu bir yayın olmasa da ihtiva ettiği bilgiler bakımından büyük bir öneme sahiptir. Mütareke döneminde kısmî uykuda diyebileceğimiz Türk izciliği, İstiklâl Harbi'nden sonra tekrar canlanma sürecine girmiştir. Bu hareketliliğe kayıtsız kalmayan Spor Âlemi dergisinin kurucuları, Keşşaf adı altında hususi bir dergi çıkarmıştır. Keşşaf dergisi, izciliğin tarihsel kökenlerine inmekle kalmayıp, Türk izciliğinin ortaya çıkış sürecine ve çıktığı dönemde İstanbul, Anadolu ve Avrupa'daki izci faaliyetleriyle ilgili güncel bilgiler aktararak izciliğe dair bilinmeyenleri gün yüzüne çıkarmıştır. Bu çalışmada Türk spor basınında izcilik alanında önemli bir yeri olan Keşşaf dergisini tanıtmak ve içerdiği bilgiler bağlamında Cumhuriyet öncesi Türk izciliğine ışık tutmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor Âlemi, Keşşaf, Türk İzciliği, Baden Powell.

ABSTRACT

Keşşaf is one of the first magazines published in the field of scouting in the Turkish sports press. Keşşaf is a magazine that was published only five issues between 4 April and 24 June 1923 by the founders of Spor Âlemi (Sports World) magazine. Although it is not a long-running publication, it is of great importance in terms of the information it contains. Turkish scouting, which we can call "partial dormancy" during the armistice period, entered the process of revival after the War of Independence. Spor Âlemi magazine, which does not remain indifferent to this evolvment, published a special magazine under the name of Keşşaf related to scouting. Keşşaf magazine not only went down to the historical origins of scouting, but also revealed the unknowns about scouting by transmitting up-to-date information about the emergence process of Turkish scouting and Scout activities in Istanbul, Anatolia and Europe during its emergence. In this study, it was aimed to introduce Keşşaf, which has an important place in the field of scouting in the Turkish sports press, and to shed light on pre-Republican Turkish scouting in the context of the information it contains.

Keywords: Spor Âlemi, Scout, Turkish Scouting, Baden Powell.

1. Giriş

Osmanlı Devleti'nde spor özelinde ilk dergicilik faaliyetleri II. Meşrutiyet'in ilanından sonra başlamıştır. Meşrutiyet ve hürriyetin ilanı basın hürriyetine geniş haklar tanımıştır. Bu haktan faydalanan insanlar Meşrutiyetle birlikte yoğun bir basın faaliyetine girişmişlerdir.¹

Meşrutiyet'in ilanından itibaren basına uygulanan sansürün ortadan kalkmasıyla beraber, o dönemde ülkede gazete ve dergi sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Bu hürriyet ortamında yayılma ve gelişme imkânı bulan sporla birlikte, spora ilişkin gazete ve dergiler de yayın hayatında kendilerine yer bulmuştur.

¹ Enver Behnan Şapolyo, Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın. Ankara: Güven Matbaası, 1969, s. 170; Hıfzı Topuz, II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2014, s. 82.

Bu minvalde Osmanlı Devleti'nde spor özelinde çıkan ilk süreli yayınlar Futbol (1909),² Terbiye ve Oyun (1911-1912, 1922-1923),³ ve İdman (1913-1914)⁴ gibi mecmualar olmuştur.

Türkiye'de sporun tarihi dendiğinde ise ilk akla gelen dergi Spor Âlemi'dir.⁵ 1919-1929 yılları arasında çıkan Spor Âlemi dergisi haftalık, iki haftada bir ve bazen düzensiz olarak yayımlanmış; ancak bu süre zarfında devamlılık arz etmiştir.⁶ Spor Âlemi on yıla yakın yayın hayatıyla Servet-i Fünun bir yana bırakılırsa, dönemin en uzun soluklu dergisi sayılabilir.⁷

Derginin sahibi Çelebizade Said Bey, başyazarı ise Burhaneddin Bey'dir. Derginin çıkış amacı, 6 Ekim 1919 tarihli ilk sayısında *İfade-i Meram* başlığı altında verilmiştir. Buna göre; 1913-1914 yıllarında çıkan İdman mecmuasından sonra Birinci Dünya Savaşı'nın olumsuz etkilediği spor dünyasında gazete sütunlarına kısılmış birkaç haberden başka bir gelişmeye rastlanılmaması ve bu hususta bir dergi çıkarmaya kimsenin cesaret edememesi dolayısıyla alandaki boşluğu doldurmak üzere böyle bir girişimde bulunulduğu belirtilmiştir.⁸

Dergi Avrupa'daki spor haberlerini de yakinen takip ederek bu haberleri sığacağı sığacağına yayımlamıştır. Dergide başta futbol olmak üzere boks, tenis, hokey, yüzme, bisiklet, cirit, atletizm gibi diğer spor etkinliklerine yer verilmiştir. Hatta bilardo gibi kimi salon oyunlarına da zaman zaman değinilmiştir.⁹

Dergide bu spor faaliyetlerinin yanında dikkate değer ölçüde yer ayrılan önemli bir alan ise izcilik olmuştur. Başlangıçta makale şeklinde haberlerin yer aldığı dergide izciliğe farklı bir değer verilerek kapsamlı bir bilgi akışı sağlamak üzere Keşşaf¹⁰ (İzci) adı altında bir dergi yayın hayatına sokulmuştur.

² Hamza Çakır, "Türk Spor Basınında İlk Spor Gazetesi "Futbol", *İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, Kış-Bahar 2008, s. 169-196.

³ Neslihan Kılıç, "Spor Basınının Tarihsel Gelişiminde Önemli Bir Dergi: Terbiye ve Oyun", *TRT Akademi*, 4(8), 2019, s. 264-284.

⁴ Hakan Aydın, "İlk Kapsamlı Spor Dergisi Üzerine Bir İnceleme", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(27), s. 153-170.

⁵ Zafer Toprak, "Türkiye'de Sporun Tarihi: Spor Âlemi Dergisi ve Türkiye'de İdmân", *Tombak- Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*, 20, s. 5-9.

⁶ Ali Eroğul, "Spor Âlemi (1919-1929): A Turkish Sports Magazine in the Transition Period From the Ottoman Empire to the Turkish Republic", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010, s. 44.

⁷ Toprak, "Türkiye'de Sporun Tarihi: Spor Âlemi Dergisi ve Türkiye'de İdmân", s. 8.

⁸ "İfade-i Meram", *Spor Âlemi*, 6 Kasım 1919, S. 1, s. 2.

⁹ Toprak, "Türkiye'de Sporun Tarihi: Spor Âlemi Dergisi ve Türkiye'de İdmân", s. 5.

¹⁰ Keşşaf: Keşfeden, gizli şeyleri ortaya çıkaran, izci anlamına gelmektedir. Şemsettin Sami, *Kâmûs-ı Türki*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2007, s.1169.

Keşşaf dergisi kısa ömürlü bir spor dergisi olsa da içerdiği bilgiler onun değerini arttırmaktadır. Özellikle izciliğin erken devirlerinin daha iyi bilinmesi ve anlaşılması adına derginin önemi büyüktür. Bu çalışmada Keşşaf dergisinin çıktığı süreçte yaklaşık on yıllık bir geçmişi olan Türk İzcilik tarihinin temellerini dergi özelinde ortaya koymak ve özellikle Cumhuriyet'in ilanı öncesinde başta İstanbul olmak üzere Anadolu'nun farklı illerindeki izcilik faaliyetlerine bir pencere açmak amaçlanmıştır.

2. Keşşaf'ın Yayın Hayatına Girişi

Spor Âlemi dergisinin yayın hayatına başladığı 1919 yılı ya da -daha geniş bir dönemden söz edilecek olursa- Mütareke dönemi Türk izciliğinin duraklama sürecinde olduğu bir dönemdir. Bu dönemde Türk izcilik faaliyetleri çok cılız bir surette sürmüştür.

Bu süreçte izcilik konusunu tekrar gündeme alma ve onu tekrar ihya etme hususunda çaba gösterenlerden biri olarak Spor Âlemi dergisinin kurucularından Çelebizade Said Tevfik Bey'i göstermek mümkündür. Dergisinde birçok spor branşına yer veren Çelebizade Said Tevfik Bey, izcilik branşına da kayıtsız kalmamıştır. 3 Haziran 1920 tarihinde "keşşaflık" başlığı adı altında bir yazı kaleme alarak izciliğin tekrar ihyası için çaba gösterilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu konuda yol göstererek geçmişte izcilik alanında faaliyet gösteren şahısların davet edilip fikirlerinin alınması ve hatta gerekirse her kulüpten birer yetkili çağrılarak izciliğin tekrar canlandırılması hususunda tavsiyede bulunmuştur.¹¹

Yeniden ihyası arzu edilen sporlardan biri olan izcilik hususunda Spor Âlemi dergisi zaman zaman yazılar yayımlamıştır. Bu yazıların bazıları geçmiş izcilik hatıraları ile ilgiliyken kimisi de seyrek ölçüde devam eden izcilik faaliyetleri ile ilgili haberlerdir. Bu haberler incelendiğinde özellikle savaşın bittiği ve ülkenin her anlamda ayağa kalkmaya çalıştığı bu dönemde izcilik faaliyetlerinde de bir canlanma gözlemlenmektedir.¹²

¹¹ Said Tevfik, "Keşşaflık", *Spor Âlemi*, 18 Kasım 1920, S. 3(27), s. 7.

¹² M. Said, "Galatasaray Keşşaflık Hatıratı", *Spor Âlemi*, 3 Haziran 1920, S. 16, s. 7-10; "Keşşaflarımız Arasında", *Spor Âlemi*, 14 Temmuz 1922, S. 20(58), s. 8; "Keşşaflarımızın Bir Seyahati", *Spor Âlemi*, 15 Ağustos 1922, S. 22(60), s. 20; "Bir Keşşafın Hatıratı", *Spor Âlemi*, 31 Ağustos 1922, S. 23(61), s. 6-7; Makriköy Oymak Beyi Mehmed, "Makriköy Keşşaflarının Büyük Seyahati", *Spor Âlemi*, 31 Ağustos 1922, S. 23(61), s. 7-8; Mehmed, "Keşşaflarımızın Seyahat Hatıraları", *Spor Âlemi*, 12 Ekim 1922, S. 2(64), s. 7; Mehmed, "Memleketimizde Keşşaflık Hayatı", *Spor Âlemi*, 2 Kasım 1922, S. 5(67), s. 7; "Kadıköy Keşşafları Büyük Çamlıca'da", *Spor Âlemi*, 16 Kasım 1922, S. 7(69), s. 15-16.

Nitekim 1923 yılının başında izci teşkilatının kurulması için İstanbul Vilayeti Türk İzciler Ocağı Nizamname-i Esasini yayımlanması bunun bir göstergesi olmuştur. 1 Mart 1923 tarihinde kurulan bu izci ocağından Kalgay unvanı ile tanınan M. Sami (Karayel) Bey, Mustafa Kemal Paşa'ya bir telgraf çekerek bağlılıklarını belirtmiş ve kendisine başbuğluk teklifinde bulunmuştur.¹³ Mustafa Kemal Paşa ise bu teklifi büyük bir övünç ile kabul ettiğini bildirmiştir.¹⁴

İzci ocağının tekrardan kurulmasının maksadı Türk gençliğini güçlü, aktif, girişken, vazife bilir, nefesine hâkim, sıhhate ve ahlaka zarar veren hatalardan uzak duran, vatan ve milleti için fedakâr, hayati zorluklar karşısında hazırlıklı, hemcinsine ve hayvanlara yardımcı, kısaca beden ve ruhen kudretli ve azimli olarak yetiştirmek olmuştur.¹⁵

Cumhuriyet'in ilanı arifesinde izcilik alanında yaşanan bu gelişmelerin yanında Spor Âlemi dergisi de izciliğe ayrı bir önem atfetmiş ve Keşşaf adı altında ayrı bir dergi yayımlama yoluna gitmiştir.

Bu süreçte okuyucularından gördüğü ilgi ve alakaya güvenen dergi on beş günde bir olmak üzere Keşşaf nüshasını çıkararak ve bu haberi okuyucularına şöyle duyurmuştur:

“Gelecek hafta mecmuamızın on beş günde bir karilerine takdim edeceği Keşşaf nüshası intişara başlıyor. Muhteviyatı yalnız izcilik olan bu nüshanın intişarındaki intizamı için (Spor Âlemi) tarafından deruhte edilmesini söylemek karilerimize kâfi bir teminat teşkil eder zannındayız. Dört seneden beri karilerini memnun etmeye çalışan (Spor Âlemi) şimdi de yeni bir koleksiyon daha hediye etmek istiyor. Dahilindeki havadisler bu mecmuayı yalnız izcilere değil spor ile alakadar her gence okutturacaktır. Fiyatı 5 kuruştur. Şimdiden sabırsızlıkla bekliyoruz”¹⁶

Keşşaf, 4 Nisan-24 Haziran 1923 tarihleri arasında yayımlanmış ve ancak beş sayı devam edebilmiş bir izci dergisidir. Dergi kendisini “*on beş günde bir (Spor Âlemi) tarafından neşr olunur keşşaflığa ait mecmuadır*” şeklinde tanıtırsa da yayım tarihlerinde düzensizlik görülmektedir.

¹³ Gökhan Uzgören, *Türk İzcilik Tarihi*, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2000, s. 28.

¹⁴ “İstanbul Türk İzcileri Başbuğu”, *İkdam*, 5 Mart 1923, S. 9328, s. 2.

¹⁵ *İstanbul Vilayeti Türk İzciler Ocağı Nizamnamesi*, İstanbul: İkdam Matbaası, 1923, s. 1.

¹⁶ “Keşşaf İlavemiz Çıkıyor”, *Spor Âlemi*, 28 Mart 1923, S. 26(88), s. 2.

Dergi, Ahmet İhsan ve Şürekası Matbaasında çıkmış olup, sahibi Çelebizade Sait Tefvik, başyazarı ise Burhan (Felek) Bey'dir. Diğer yazar kadrosunu ise Selim Sırrı (Tarcan), Ahmet Robenson, Alaaddin Esat, Esat Adil, Fevzi Cemil, M. Esat, Feridun Dünder, Senai Hulusi, M. Suat, Samih Nafiz gibi kimseler oluştururken; Keşşaf, Muazzeb Yamak, Oymak Beyi, Ağa Beyi, M. C., Eski İzci gibi mahlas kullanan kimseler de mevcuttur.

Her sayısı 12 sayfadan oluşan derginin dış kapaklarında izcilikle alakalı resimler mevcuttur. Keşşaf dergisinin izcilikle alakalı haberlere yer veren diğer dergilerden en önemli farkı ise çok sayıda izci fotoğrafına yer vermesidir.¹⁷

Derginin son sayfalarında reklam kısmı yer almaktadır. Keşşaf nüshalarının tamamında Bianchi bisiklet markasının reklamı bulunmaktadır. Bu reklamda bisikletin bir görseliyle birlikte onun tanıtımını yapan “*kuvvet, zarafet, hiffet(hafiflik) bu üç sıfat-ı mümtazeyi kendisinde toplayan Bianchi markasını dünyanın en iyi bisikleti taşıyor*” şeklinde bir ibare bulunmaktadır.

İlk sayısında Keşşaf dergisinin niçin çıktığı ile alakalı olarak o zamana kadar izcilik ile ilgili bir takım dergi ve gazeteler neşredilse de bunların yarı resmî bir kimlikte olduğu belirtilmiştir. Spor Âlemi dergisi de bu vakte kadar izcilik çalışmalarındaki yarı resmiliği görerek bu alandaki eksikliği bir nebze gidermek ve memlekete faydalı bir hizmet vermek adına böyle bir işe girişmiştir. Özellikle basın özgürlüğünü izcilik alanını da içine alacak şekilde genişletmek ve bu vesile ile memlekete faydalı bir hizmette bulunmayı gaye edinmiştir.¹⁸

Bunun yanında senelerin verdiği tecrübelerle dayanarak izcilik alanında atılması gerekli olan adımlar hususunda yol göstermek derginin ilk amacı olduğu gibi izcilikten beklenen maksadın gençleri hayatta girişken, daima hareket halinde olan, dayanıklı ve terbiyeli bir birey olarak yetiştirmek olduğu ifade edilmiştir.¹⁹

Derginin içeriğine bakıldığında, izciliğin ortaya çıkışı, izcilik ile ilgili haberler, Türkiye'deki tarihi, İstanbul'da izcilik, Anadolu'da izcilik, Avrupa'da izcilik ve izci oyunları gibi konulara yer verildiği görülmektedir.

¹⁷ Zafer Toprak, “Cumhuriyet Arifesinde Türkiye'de İzcilik”, *Tombak - Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*, 25, 1999, s. 71-81.

¹⁸ Spor Âlemi, “Keşşaf Nüshasını Neden Neşrediyoruz?”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 3.

¹⁹ Spor Âlemi, “Keşşaf Nüshasını Neden Neşrediyoruz?”, s. 3.

3. İzciliğin doğuşu ve Türkiye’de zuhuru

Derginin ilk sayısında izciliğin nasıl ortaya çıktığına dair birtakım bilgiler verilmiştir. Bu bilgilere göre; İngilizler, Afrika’nın güney doğusunda altın ve elmas madenlerini içine alan Transvall bölgesini ilhak edip tahakküm altına alarak kıymetli madenlerini ülkelerine taşımaya karar vermişlerdir. Nihayet bu fikirle büyük bir ordu ve donanma gönderseler de ciddi bir direnişle karşılaşmışlardır. Her türlü zorluk arasında vatanlarını müdafaa eden bu insanlar 1908 senesinde mağlup olmuşlardır. Son muharebeyi idare edenler arasında bulunan General Baden Powell’a harbin bu kadar uzun sürmesinin sebebi sorulduğu zaman, General: “zira düşmanım bu erler muharip bir unsurdu. Çevik, sağlam, cesur ve vatanperver olan bu kahramanlar karşısında bizim memleket efradı acınacak bir hale düştüler. Ben Transvall’da bulunduğum müddet tetkik ettim. Bunlar bilhassa açık hava kampları sayesinde tahammüle alışmışlar. Hayat-ı ahlakiye ve vataniyeleri yükselmiş, amirin emrine itaati vazife bilmişler...” cevabını vermiştir. Generale barış yıllarında ne yapmak fikrinde olduğu sorulduğunda ise: “Hayata iyi hazırlanmış genç ve sağlam bir nesil” yetiştirmek şeklinde cevap vermiş ve sözünde durarak, avcılarının hayatını taklit edip şehirden uzak yerleri gezmeyi teşvik etmiştir.²⁰

Dergi Türkiye’de izciliğin ortaya çıkışını ise Balkan Savaşları öncesine dayandırmıştır. İzciliği ülkede ilk tesis eden şahıs olarak ise Ahmet Robenson Bey’i, ilk kabul eden müessese olarak da Galatasaray Sultanisi’ni göstermiştir. Bunlardan sonra Kadıköy Numune Mektebi, İstanbul Sultanisi, Vefa, Üsküdar ve Kabataş Sultanileri ile Haydarpaşa İttihat Mektebi gelmiştir. Diğer şehirlerde ise sırasıyla Bursa, Beyrut, İzmir, Sivas, Kayseri, Kütahya, Zara, Ankara ve Edirne’de izcilik tesis edilmeye başlanmıştır.²¹

İzciliği tesis etmeye yolunda ise Ahmet Robenson Bey ile kardeşi Abdurrahman Bey, İstanbul Sultanisi müdürü bulunan Ali Haydar Bey, Galatasaray Sultanisi’nde Suat Bey, Ruşen Eşref Bey; İstanbul Maarif Müdürü olan Safvet Bey, biraderi Kemal Beyefendi ile beraber Vefa ve İstanbul Sultanilerinde izciliğin

²⁰ Alaattin Esat, “Keşşafıya İlk Hareket”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 11; İzciliğin ortaya çıkışı ile alakalı daha ayrıntılı bilgi için bkz Baden Powell, *İzcilik*, Çev. M. Rahmi, İstanbul: Matbaa-i Amire, 1923.

²¹ “İzcilik ve Bizde Tarihçesi”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 6; Bazı kaynaklar İzcilik teşkilatının 1909 yılında İstanbul ve Galatasaray Liselerinde bulunan Ahmet ve Abdurrahman Robenson’un şahsi gayretleriyle kurulduğunu ifade ederken, Sami (Karayel) Bey, izciliğin ilk müessislerinden olarak Edhem Nejad Beyi göstermektedir. Rıza Bediz, *İzcilik ve İzci Kampları*. İstanbul: Nurgök Matbaası, 1955, s. 6; M. Sami, *İzci Rehberi*, İstanbul: Zarafet Matbaası, 1914, s. 22.

tesisinde etkili olmuşlardır. Haydarpaşa İttihat Mektebi'nde Behçet Bey'in, erkek izcileriyle birlikte, kız izcileri dahi olmuştur.²²

Dergiye göre, Birinci Dünya Savaşı arifesinde ise Enver Paşa, teşkilatın kurulması için çok gayret göstermiş ve Mr. Parfit adlı bir İngiliz askerini İstanbul'a davet ederek Kalgay unvanı ve Mirliva rütbesiyle görevlendirmiştir. İzciliğin hızlı şekilde geliştirilmesi için Maltepe'de bir kamp kurulmuş ve buraya Türkiye'nin her tarafından eğitilmek üzere 262 öğretmen getirilmiştir. Bu süreçte Birinci Dünya Savaşı patlak verince İzcilik çalışmaları da yarım kalmıştır.²³

Birinci Dünya Savaşı'nda ise Almanya'dan Fon Hoff Paşa gelmiş ve kendisi izcilik yerine rehberlik tabirini kullanmıştır. Bu faaliyetler arasında Selim Sırrı Bey'in çabaları da önem arz etmiştir. Mütarekeden sonra ise Kadıköy, Makriköy ve Darüleytam izcileri varlık göstermeye gayret etmişlerdir.²⁴

4. İstanbul İzcileri

Dergide İstanbul izcilerinin faaliyetlerine önemli ölçüde yer verildiği görülmüştür. Dergi yayın hayatı sürecinde İstiklâl Harbi sonrası İstanbul'da tekrar aktif hale gelen izcilik teşkilatlarının gelişimine dair bilgiler aktarmıştır.

Dergide bu bağlamda bir süredir ülkede Rum ve Ermeni izcilerinin varlığı karşısında muntazam bir Türk izci grubunun eksikliğine değinilmiştir. Büyük zaferden sonra Mart 1923'te izcilik adına adımlar atılmaya başlanmıştır. Topkapı sarayında bir izci merasimi düzenlenmiş ve merasime Başbuğ Vekili Esat Bey, Büyük Orta koldaşları reisi Hüsnü Tahsin Bey ve Maarif Müdürü Safvet Bey Efendiler ile binden fazla izci katılım sağlamıştır.²⁵

Bunun yanında Keşşaf, yeni izci ocağının kurulduğunu da haber vermiştir:

“Büyük Orta koldaşları başbuğ olarak Gazi Mustafa Kemal Paşa hazretlerini başbuğ vekili olarak da İstanbul Vilayeti makamını kabul etmiştir. Büyük Orta'nın riyaset-i hamisine Maarif Vekili ve riyasetine Ayni zade Hüsnü Tahsin riyaset-i fahrisine de Maarif müdürümüz Safvet Beyler intihap edilmişlerdir. Büyük Orta'yı

²² “İzcilik ve Bizde Tarihçesi”, s. 6-7.

²³ “İzcilik ve Bizde Tarihçesi”, s. 7; İzci teşkilatının kuruluş süreci hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Sanem Yamak Ateş, *Asker evlatlar yetiştirmek: II. Meşrutiyet Dönemi'nde Beden Terbiyesi, Askerî Talim ve Paramiliter Gençlik Örgütleri*, 2012, s. 261-267; Erol Akcan, *İttihat ve Terakki Fırkasının Paramiliter Gençlik Kuruluşları*, TTK Yayınları, Ankara, 2015, s. 158-159.

²⁴ “İzcilik ve Bizde Tarihçesi”, s. 8.

²⁵ “Kabatâş Sultanisi İzcileri-Zaferden Sonra İlk İzci Faaliyeti”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 9.

teşkil eden koldaşlar: Ayni zade Tahsin Bey, Mektep müdürü Haydar, Fevzi, Amad, Musa, Zülfü, Sadah, Muharrem, Mini Fazıl, Macit, Osman ve Yemeni Beyler, Kalgay Selim Sırrı Bey Efendi ile Kalgay muavini M. Sami Bey.”²⁶

İzci teşkilatının kuruluşuyla birlikte okullardaki izci gruplarında da bir hareketlenme yaşanmıştır. Keşşaf bu gelişmeleri kısa haberlerle okuyucularına duyurmuştur:

“Son teşkilatlarıyla hazırlanmış mükemmel bir grup takdim eden Kabataş Sultanisi keşşafı arasında büyük mevki kazanmıştır.”²⁷

“Mütareke devresinin iptidalarında ilk defa faaliyete atılanlardan ve dört buçuk senelik hayata malik bulunan Kadıköy keşşafı önümüzdeki mevsime mevkileri ile mütenasip bir surette iştirak için kemal-i azim ile hazırlanmaktadır.”²⁸

“337 senesinde tekrar tesis edilen Galatasaray keşşafı üç sene kadar her türlü yoksunluk arasında kamplarını muntazaman yapmakla beraber keşşaf imtihanlarını da vermişlerdir. Şimdi mevcudu altmışı tecavüz eden bu grubun nisan nihayetine doğru muntazam elbiseleriyle faaliyetlerini daha ziyade tevsie başlayacaklardır.”²⁹

“Memleketimizde ilk izci teşkilatının ön safında bulunan İstanbul Sultanisi talebesinin gayreti ve muallimleri İhsan, bilhassa müdürü Haydar Bey efendinin meşkur gayret ve himmetleriyle inzımanıya mükemmel bir izci teşkilatı vücuda getirmeye muvafık olmuşlardır.”³⁰

“Harb-i Umuminin her şeyi sarstığı senelerde Makriköy gençleri bu sarsıntıya rağmen aralarındaki tesanüd ve samimiyetten istifade ederek bir izci teşkilatı vücuda getirmişlerdir. Şimdi yeniden fazlaca çalışarak teşkilatlarını tevsie için uğraşmakta olduklarını istihbar ettik, muvaffakiyetler diliyoruz.”³¹

“Oymak beyleri Osman Bey’in Almanya’ya azimetinden sonra yeni oymak beyleri Suat Bey’in gayretiyle faaliyetlerine devam eden Şişli Keşşafı azasından

²⁶ “Yeni İzci Ocağımız”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 9.

²⁷ “Kabataş Sultanisi İzçileri”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

²⁸ “Kadıköy Keşşafı”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

²⁹ “Galatasaray Keşşafı”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

³⁰ “İstanbul Sultanisi İzçileri”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

³¹ “Makriköy Keşşafı”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

(...) ³² *Beyin himmetiyle bir oda bularak başlamakta olan mevsim münasebetiyle hazırlıklarına başlamışlardır.*”³³

Bu süreçte Maarif Vekaleti bir tebligat göndererek öğrencilerin eğitimine mâni olunmaması adına sınavların bitimine kadar sık gezinti düzenlenmemesini bildirmiştir. Tedrisat-ı İptidaiye Meclisi ise izcilerin elbiselerinin tek renkte olması için elbisenin hâkî rengi ceket ve kısa pantolon olarak kabul edildiğini çorap ile potinlerin de siyah olacağını okullara bildirmiştir.

Ayrıca izcilerin gelişimini sağlıklı şekilde sürdürmek adına oymak beyleri için Darümuallimin’de Kalgay Selim Sırrı Bey tarafından beden terbiyesi kursu açılarak çalışmalara başlanmıştır.³⁴

Derginin 23 Nisan 1923 tarihinde ise Sultani ve Numune Mektepleri izcileri ile şehir izcilerinin (Kadıköy, Makriköy, Şişli Keşşafı) Sultanahmet’ten Taksim’e kadar bir resmigeçit icra edecekleri belirtilmiştir.³⁵

Resmigeçidi seyreden Falih Rıfki (Atay) Bey, bu faaliyetle alakalı olarak “Gençlerde Gençlik” adıyla Akşam gazetesinde bir yazı kaleme almış ve Keşşaf dergisi de bu yazıyı aynen nakletmiştir. Falih Rıfki Bey yazısında izcilerin resmigeçidi esnasında içine bir yorgunluk düştüğünü, ancak arkadan gelen ve kendi halk çalgı ve türküleriyle yürüyen halk heyetlerinin kendisine ilk kuvvetini iade ettiğini ifade etmiştir. Zevkleri ve adetleri kendisine yabancı olan yaşlı adamların yaydığı coşkunun genç izcilerde neden olmadığını sorgulayan Falih Rıfki Bey, düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir:

“Acaba bütün şehri coşturmak için ruhlarında ve cisimlerinde bütün kuvvetleri saf membar gibi terütaze olan bu gençleri bu kadar askeri üsluba taba tutmak doğru mudur? Vakıa hepsi nizamiye askeri gibi dürüst yürüdüler. Ayakları mütereddit trampetin sesine mutabıktı, sıraları hendesi idi, fakat yeknesak, sessiz ve yorucu idiler. Şevkleri yoktu. Biz bütün memleket çocuklarından yekpare bir ordu vücuda getirmek istemiyoruz. Başka memleketlerde izciliğin nasıl telakki edildiğini bilemiyorum, fakat biz, ihtimal ki hatadır, fakat bana öyle geliyor – mütarekeden sonra çocuklarını birer asker haline sokarak, spor için değil, sırf Türklere nümayiş

³² Eski harfli olarak yazılan ve isim olduğu anlaşılan bu kelime, mecmuada harflerin tam olarak çıkmaması veya harflerde eksiklik olması nedeniyle okunamamıştır.

³³ “Şişli Keşşafı”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

³⁴ “Terbiye-i Bedeniye Kursu”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 10.

³⁵ “Bilumum İstanbul İzçilerinin Resmi Geçit Merasimi”, *Keşşaf*, 21 Nisan 1923, S. 2, s. 10.

yapmak için sokaklara döken Rum ve Ermeni izcilerine özeniyoruz santıyorum. Bu gençler bize ordu için olduğu gibi, fikri ve ameli hayatın bütün müesseseleri için de lazımdır.”³⁶

Bu taklitçi ve ezberci sistemle Falih Rıfkı Bey, okullara giren öğrencilerin bir gençlik vücuda getireceği yerde birer ihtiyar ortaya çıkardığını, okuldan çıkan bir gencin artık koşup, bağırıp şarkı söylemediğini ve vaktinden evvel kemale ermiş görünen gençlerin hakikatte kısır kaldığını belirtmiştir.

Selim Sırrı Bey de Falih Rıfkı Bey’e cevabî mahiyette fikir beyan ederek şu sözleri söylemiştir:

“Bazı kimseler izciliği askerlik, bizim işimizi taklitçilik zannediyorlar. Bunda yanlış oluyorlar. Herkese ilan ediniz ki izcilik gayesi, askerliğin gayesinin fevkindedir. Asker icabında vatanın düşmanlarına topla ve tüfekte karşı kor. Halbuki izci göze gözükmeyen düşmanlarla mücadeleye hazırlanır. Biz izci yavruları asker değil adam, yapmaya çalışıyoruz. Teşkilatımız fiilhakika askeri teşkilata benzer, fakat askerliği oyuncak haline getirecek bir zihniyet bizden çok uzaktadır”³⁷

5. Anadolu’da İzcilik

Keşşaf dergisinin sütunlarında yer ayırdığı bir diğer başlık ise “Anadolu’da Keşşaflık” olmuştur. İstanbul’daki izcilik faaliyetlerinden bahseden dergi, Anadolu’nun çeşitli illerinde muhabirler bularak o illerdeki izci faaliyetlerinden de okuyucularını haberdar etmiştir.

Derginin sayıları incelendiğinde Konya, Balıkesir, İzmir, Adana, İçel, Bursa, Ankara, Edirne gibi illerde izci teşkilatları kurulmuştur.³⁸ Kurulan bu izci teşkilatları ise lise seviyesindeki okulların öğrenci takımlarından oluşmuştur.

Genel olarak bakıldığında yapılan haberler, yürüyüş ve ant içme merasimleri üzerine olmuştur. Örneğin; Adana’da Sultani izcilerinin yürüyüş faaliyeti dergiye şu şekilde yansımıştır:

³⁶ Falih Rıfkı, “Gençlerde Gençlik”, *Akşam*, 26 Nisan 1923, S. 1650, s. 3; “Tam İzci”, *Keşşaf*, 6 Mayıs 1923, S. 3, s. 3.

³⁷ “Makriköy Keşşaflarının And Merasimi”, *Keşşaf*, 27 Mayıs 1923, S. 4, s. 5.

³⁸ “Anadolu’da Keşşaflık”, *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 12; “Anadolu’da Keşşaflık Hayatı: Adana’da Sultani İzcileri”, *Keşşaf*, 6 Mayıs 1923, S. 3, s. 12; Esat Adil, “Anadolu’da Keşşaflık Hayatı: Balıkesir’de İzcilik”, *Keşşaf*, 24 Haziran 1923, S. 5, s. 10.

“Sultani izcilerinin geçen haftalarda yaptığı uzun yürüyüşe fazlaca rağbet görülmüştü. Cuma sabahı pek erken Toros’un eteklerinden zayıf bir sis ayrılırken izciler seyahatlerine başlamışlardır. Epeyce bir yürüyüşten sonra şehirden ayrılarak Seyhan’ın yalçın sahillerinden iniliyordu. İki saatlik bir yürüyüşten sonra karargâha intihap olunan tepeye gelindi.”³⁹

Adana izcilerinin faaliyet gösterdiği bu dönemde Mustafa Kemal Paşa Adana’ya ziyarette bulunmuş ve Adana izcileri başbuğları huzurunda yemin etmişlerdir. Mustafa Kemal Paşa, takdir ettiği Adana izcilerine hitap ederek, Türk izcilerinin Türk milletinin güvenci olduğunu, maddî ve manevî anlamda güçlü olmak için çok çalışmak gerektiğini ve bu sayede memleket çocuklarına birer örnek olacağını vurgulamıştır.⁴⁰

Bursa’da ise “teşkilatı ikmal edilen Erkek Mektebi izcileri önlerinde Sanayi Mızıkası olduğu halde belediye dairesi önüne gelerek vali vekili bey efendi huzurunda ant merasimi” yapmışlardır.⁴¹

Ankara’da kurulan izci teşkilatı ise seyahatlerini Millî Mücadele yıllarında bir süre Yunan işgali altında kalmış memleketlere yapmaya karar vermiştir. Bu doğrultuda Eskişehir, Afyon, İzmir, Bursa, İstanbul gibi şehirlere seyahatler gerçekleştirilip, harp meydanlarında Türk askerinin gösterdiği kahramanlıklar anlatılarak genç izcilerde milli bilinç aşılarmaya çalışılmıştır.⁴²

6. Avrupa’da İzçilik

Keşşaf dergisi yurt içindeki izçilik faaliyetlerinin yanında Avrupa’daki izçilik çalışmalarını da takip ederek yaşanan gelişmelere kayıtsız kalmamıştır. Avrupa’nın birçok ülkesindeki izci teşkilatlarından bilgiler aktararak genç izçilere ve okuyuculara ışık tutmaya çaba göstermiştir.

Bu doğrultuda ülkede beden terbiyesi ve sporun yayılmasında öncü şahıslardan biri olan Selim Sırrı (Tarcan) Bey, derginin ilk sayısında Fransa’daki izci teşkilatı hakkında kapsamlı bilgi vermiştir.

³⁹ “Anadolu’daki Keşşaf Faaliyeti”, *Keşşaf*, 21 Nisan 1923, S. 2, s. 8.

⁴⁰ Taha Toros, *Atatürk’ün Adana Seyahatleri*, Adana: Adana Kent Konseyi Yayınları, 2001, s. 34.

⁴¹ “Anadolu’daki Keşşaf Faaliyeti”, s. 9.

⁴² Burhaneddin, “Ankara’da İzci Teşkilatı”, *Keşşaf*, 24 Haziran 1923, S. 5, s. 11-12.

1911 yılında kurulan teşkilatın üzerine aldığı vazifeler, yerel şubeleri, manga ve takımların muhteviyatı, izcilerin rütbeleri ve ihtisas yaptığı sınıfa göre alacağı diplomalar, izcilerin kıyafeti ve taşıdığı damgalar, izci teşkilatının prensipleri ve talim programları hakkında ayrıntılı bilgiler aktarmıştır.⁴³

Derginin dördüncü sayısında ise Galatasaray keşşaflarından Senai Hulusi Bey, Almanya'da Vandervögel adı verilen Siyah Kuşlar Teşkilatı hakkında bilgiler vermiştir. Teşkilat, Berlin yakınlarındaki bir kasabada ilimle yeni tanışan ve doğal yaşamaya hevesli birkaç idealist lise öğrencisinin bir araya gelip gezmeye ve şehrin etrafını tanımaya karar vermesiyle ortaya çıkmıştır. Sayıları zamanla artmaya başlayan ve diğer lise öğrencileri tarafından da örnek alınan teşkilata alımlarda çalışkan ve güzel ahlaklı olma şartı getirilmiştir. Teşkilat bilhassa şehir dışında yolculara, seyyahlara yardım ve rehberlik etmeyi gaye edinmiştir. Teşkilatın her dağ ve ovada kendilerine ait bir kulübesi vardır ki insan ayırt etmeksizin, cüzî bir miktar karşılığında barınmalarını sağlamıştır.⁴⁴

Derginin son sayısında ise İngiltere, Çekoslovakya, Litvanya, Belçika ve Danimarka gibi ülkelerdeki güncel izci haberlerine yer verilmiştir.⁴⁵

7. İzci Oyunları

Dergide yer alan bölümlerden biri de izciler için fayda sağlayacak birtakım oyunlar olmuştur. Yaz mevsimine girildiği bir dönemde açık havada daha fazla zaman geçirecek olan izciler için bazı sayılarda Tavşan, Casus,⁴⁶ Yaklaşma,⁴⁷ Sadayı Gizlemek⁴⁸ gibi farklı oyunlara değinmeye çalışılmıştır.

8. Keşşaf Dergisine Gönderilen Mektuplar

Keşşaf dergisinin son üç sayısında okuyucular tarafından dergiye gönderilen mektuplara da yer verilmiştir. Bu mektuplarda izcilik ile alakalı bazı malumatlar yer aldığı gibi birtakım sorulara da yer verildiği göze çarpmaktadır.

⁴³ Selim Sırrı, "Fransa'da İzci Teşkilatı", *Keşşaf*, 4 Nisan 1923, S. 1, s. 4-5.

⁴⁴ Senai Hulusi, "Berlin'deki Keşşafılık Hayatına Ait Mektuplar: Almanya'da Siyah Kuşlar Teşkilatı "Vandervögel"", *Keşşaf*, 27 Mayıs 1923, S. 4, s. 6-7.

⁴⁵ "Dünya Keşşafılığı Arasında", *Keşşaf*, 24 Haziran 1923, S. 5, s. 9.

⁴⁶ Ahmet Robenson, "Keşşaf Oyunları", *Keşşaf*, 21 Nisan 1923, S. 2, s. 4-5.

⁴⁷ "Keşşaf Oyunları: Yaklaşma", *Keşşaf*, 27 Mayıs 1923, S. 4, s. 11.

⁴⁸ "Keşşaf Oyunları: Sadayı Gizlemek", *Keşşaf*, 24 Haziran 1923, S. 5, s. 5.

Örneğin üçüncü nüshada bir okuyucu, milli duyguları gençlere telkin eden izciliğin son zamanlarda ülkede ne derece gelişim gösterdiğini belirtmiş, derginin yayın hayatına girmesi büyük bir amaca hizmet etse de bunun yeterli olmadığını, ayrıca noksanlarını ve gelişim tarzını da gözler önüne sermenin derginin vazifesi olduğunu ifade etmiştir.⁴⁹

Bir başka mektupta ise “sabun kırintılarına ne yapmalı?” sorusuna: “*Sabun parçaları, her daim kullandığımız tarzda istimal edilmek için çok küçük bir hale gelince, yani el ile tutulmaz kadar küçük olunca bir kaba koyunuz. Bu parçalardan miktar kâfi biriktiği vakit birbirine yapışmak üzere pıhtı haline gelinceye kadar bir içinde kaynatınız. Bunu müteakip sertleşmek üzere serin bir mahalle koyunuz. “ev imalatından” olan bu parça sabunu kullanmanızdan evvel bir iki haftalık bir müddet bir mahalle bırakınız; çünkü tamamıyla sertleşmesi için biraz zaman lazımdır*”⁵⁰ cevabı verilerek izcinin tutumlu olması gerektiği vurgulanmıştır.

9. Sonuç

Cumhuriyet’in ilanı öncesinde Spor Âlemi dergisi tarafından izcilik özelinde çıkarılan Keşşaf dergisinin, Türk izcilik tarihinde önemli bir yeri vardır. İstiklâl Harbi’nden sonra tekrar canlanma sürecine giren Türk izciliğinde, Keşşaf dergisi özellikle dönemin izcilik faaliyetlerine ışık tutması adına önemli bir katkı sağlamıştır. Cumhuriyet’in ilanı arifesinde sadece İstanbul’da değil, Anadolu’nun farklı coğrafyalarında gelişme gösteren izcilik hakkında bilgiler aktararak ülkede izciliğin gelişim evrelerini gözler önüne sermiştir. Keşşaf dergisinin kurucuları bir memleketin en büyük gayretinin bütün vatandaşlarını yüksek bir seviyeye çıkarmak olduğunu vurgulayarak Türk izcilik teşkilatına ehemmiyet vermeyi gerekli görmüş ve kendilerini bu dergiyi yayımlamaya sevk etmiştir. Ülkenin yeniden ayağa kalkmaya çalıştığı o dönemde, memleketin gelecekteki idarecileri olacak gençlere lekesiz ve temiz hayat sağlamak, onları sağlıklı fikir ve sağlıklı beden sahibi kılmak üzere talim ettirmek gayesiyle yola çıkmıştır. İzcilik alanında eksikliği kapatmak istese de beş sayıdan öteye gidememiştir.

⁴⁹ “Keşşaflık Hakkında Mecmuamıza Gönderilen Açık Mektuplar”, *Keşşaf*, 6 Mayıs 1923, S. 3, s. 6.

⁵⁰ Ağa Beyi, “Mektuplara Cevap”, *Keşşaf*, 24 Haziran 1923, S. 5, s. 5.

Kaynaklar

- Ağa Beyi. (1923, Haziran 24). Mektuplara Cevap. *Keşşaf*(5), s. 5.
- Ahmet Robenson. (1923, Nisan 21). Keşşaf Oyunları. *Keşşaf*(2), s. 4-5.
- Akcan, E. (2015). *İttihat ve Terakki Fırkasının Paramiliter Gençlik Kuruluşları*, Ankara: TTK Yayınları.
- Alaaddin Esat. (1923, Nisan 4). Keşşaflığa İlk Hareket. *Keşşaf*(1), s. 11.
- Anadolu'da Keşşaflık Hayatı: Adana'da Sultani İzçileri. (1923, Mayıs 6). *Keşşaf*(3), s. 12.
- Anadolu'daki Keşşaf Faaliyeti. (1923, Nisan 21). *Keşşaf*(2), s. 8.
- Anadolu'muzda Keşşaflık. (1923, Nisan 4). *Keşşaf*(1), s. 12.
- Aydın, H. (2009). İlk Kapsamlı Spor Dergisi Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(27), 153-170.
- Bediz, R. (1955). *İzcilik ve İzci Kampları*. İstanbul: Nurgök Matbaası.
- Bilumum İstanbul İzçilerinin Resmi Geçit Merasimi. (1923, Nisan 21). *Keşşaf*(2), s. 10.
- Bir Keşşafın Hatıratı. (1922, Ağustos 31). *Spor Âlemi*(23(61)), s. 6-7.
- Burhaneddin. (1923, Haziran 24). Ankara'da İzci Teşkilatı. *Keşşaf*(5), s. 11-12.
- Çakır, H. (2008, Kış-Bahar). Türk Spor Basınında İlk Spor Gazetesi "Futbol". *İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi*(26), 169-196.
- Dünya Keşşaflığı Arasında. (1923, Haziran 24). *Keşşaf*(5), s. 9.
- Eroğul, A. (2010). *Spor Âlemi (1919-1929): A Turkish Sports Magazine in the Transition Period From the Ottoman Empire to the Turkish Republic*. İstanbul: (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esat Adil. (1923, Haziran 24). Anadolu'da Keşşaflık Hayatı: Balıkesir'de İzcilik. *Keşşaf*(5), s. 10.

Falih Rıfki. (1923, Nisan 26). Gençlerde Gençlik. *Akşam*(1650), s. 3.

Galatasaray Keşşafı. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

Güven, İ. (2003). Osmanlı'dan Günümüze Türk İzçiliğinin Gelişimi ve Türk Eğitim Tarihindeki Yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 36(1-2), 65-73.

İfade-i Meram. (1919, Kasım 6). *Spor Âlemi*(1), s. 2.

İstanbul Sultanisi İzçileri. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

İstanbul Türk İzçileri Başbuğu. (1923, Mart 5). *İkdam*(9328), s. 2.

İstanbul Vilayeti Türk İzçiler Ocağı Nizamnamesi. (1923). İstanbul: İkdam Matbaası.

İzçilik ve Bizde Tarihçesi. (1923, Nisan 4). *Keşşaf*(1), s. 6.

Kabataş Sultanisi İzçileri. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

Kabataş Sultanisi İzçileri-Zaferden Sonra İlk İzci Faaliyeti. (1923, Nisan 4). *Keşşaf*(1), s. 9.

Kadıköy Keşşafı. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

Kadıköy Keşşafı Büyük Çamlıca'da. (1922, Kasım 16). *Spor Âlemi*(7(69)), s. 15-16.

Keşşaf. (1923, Mayıs 6). Tam İzci. *Keşşaf*(3), s. 3.

Keşşaf İlavemiz Çıkıyor. (1923, Mart 28). *Spor Âlemi*(26(88)), s. 2.

Keşşaf Oyunları: Sadayı Gizlemek. (1923, Haziran 24). *Keşşaf*(5), s. 5.

Keşşaf Oyunları: Yaklaşma. (1923, Mayıs 27). *Keşşaf*(4), s. 11.

Keşşaflarımız Arasında. (1922, Temmuz 14). *Spor Âlemi*(20(58)), s. 8.

Keşşaflarımızın Bir Seyahati. (1922, Ağustos 15). *Spor Âlemi*(22(60)), s. 20.

Keşşaflık Hakkında Mecmuamıza Gönderilen Açık Mektuplar. (1923, Mayıs 6). *Keşşaf*(3), s. 6.

Kılıç, N. (2019, Temmuz). Spor Basımının Tarihsel Gelişiminde Önemli Bir Dergi: Terbiye ve Oyun. *TRT Akademi*, 4(8), 264-284.

M. Said. (1920, Haziran 3). Galatasaray Keşşaflık Hatıratı. *Spor Âlemi*(16), s. 7-10.

M. Sami. (1914). *İzci Rehberi*. İstanbul: Zarafet Matbaası.

Makriköy Keşşafları. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

Makriköy Keşşaflarının And Merasimi. (1923, Mayıs 27). *Keşşaf*(4), s. 5.

Makriköy Oymak Beyi Mehmed. (1922, Ağustos 31). Makriköy Keşşaflarının Büyük Seyahati. *Spor Âlemi*(23(61)), s. 7-8.

Mehmed. (1922, Ekim 12). Keşşaflarımızın Seyahat Hatıraları. *Spor Âlemi*(2(64)).

Mehmed. (1922, Kasım 2). Memleketimizde Keşşaflık Hayatı. *Spor Âlemi*(5(67)), s. 7.

Powell, B. (1923). *İzcilik*. (M. Rahmi, Çev.) İstanbul: Matbaa-i Amire.

Said Tevfik. (1920, Kasım 18). Keşşaflık. *Spor Âlemi*(3(27)), s. 7.

Selim Sırrı. (1923, Nisan 4). Fransa'da İzci Teşkilatı. *Keşşaf*(1), s. 4-5.

Senai Hulusi. (1923, Mayıs 27). Berlin'deki Keşşaflık Hayatına Ait Mektuplar: Almanya'da Siyah Kuşlar Teşkilatı "Vandervögel". *Keşşaf*(4), s. 6-7.

Spor Âlemi. (1923, Nisan 4). Keşşaf Nüshasını Neden Neşrediyoruz? *Keşşaf*(1), s. 3.

Şapolyo, E. B. (1969). *Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü ile Basın*. Ankara: Güven Matbaası.

Şemsettin Sami. (2007). *Kâmûs-ı Türkî*. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şişli Keşşafı. (1923, 4 Nisan). *Keşşaf*(1), s. 10.

Terbiye-i Bedeniye Kursu. (1923, Nisan 4). *Keşşaf*(1), s. 10.

Toprak, Z. (1998, Haziran). Türkiye'de Sporun Tarihi: Spor Âlemi Dergisi ve Türkiye'de İdmân. *Tombak - Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*(20), 5-9.

Toprak, Z. (1999, Nisan). Cumhuriyet Arifesinde Türkiye'de İzcilik. *Tombak - Antika Kültürü Koleksiyon ve Sanat Dergisi*(25), 71-81.

Topuz, H. (2014). *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Toros, T. (2001). *Atatürk'ün Adana Seyahatleri*. Adana: Adana Kent Konseyi Yayınları.

Uzgören, G. (2000). *Türk İzcilik Tarihi*. İstanbul: Papatya Yayınları.

Yamak Ateş, S. (2012). *Asker Evlatlar Yetiştirmek, II. Meşrutiyet Dönemi'nde Beden Terbiyesi, Askeri Talim ve Paramiliter Gençlik Örgütleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yeni İzci Ocağımız. (1923, Nisan 4). *Keşşaf*(1), s. 9.

Ekler

Resim 1: Keşşaf 1. Sayı Kapağı⁵¹

Resim 2: Keşşaf 2. Sayı Kapağı⁵²

Resim 3: Dünyada izciliğin kurucusu General Baden Powell⁵³

⁵¹ Keşşaf, 4 Nisan 1923.

⁵² Keşşaf, 21 Nisan 1923.

⁵³ Keşşaf, 4 Nisan 1923, s. 11.

Resim 4: 23 Nisan Bayramı'nda Makriköy İzçileri⁵⁴

Resim 5: 23 Nisan Bayramı'nda Ayasofya'da Türk İzçileri⁵⁵

⁵⁴ *Keşşaf*, 6 Mayıs 1923, s. 7.

⁵⁵ *Keşşaf*, 6 Mayıs 1923, s. 8.

Resim 6: Ankara Sultanisi İzçileri⁵⁶

Resim 7: İstanbul Sultanisi İzçileri Son Seyahatlerinde Dağa Tırmanırken⁵⁷

⁵⁶ Keşşaf, 21 Nisan 1923, s. 11.

⁵⁷ Keşşaf, 24 Haziran 1923, s. 6.

Çatışma beyanı: Makalenin yazarı bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Destek ve teşekkür: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.